

KARTA KURSU

Nazwa	Służby specjalne w kształtowaniu bezpieczeństwa państwa		
Nazwa w j. ang.	Special services in a process of shaping the state security		
Kod		Punktacja ECTS*	2
Koordynator	dr Piotr Swoboda		Zespół dydaktyczny
			dr Piotr Swoboda

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studenta z organizacją, rolą oraz działalnością służb specjalnych w systemie bezpieczeństwa państwa, w szczególności w odniesieniu do ich funkcji związanych ochroną państwa jako organizacji politycznej oraz wspierania najważniejszych procesów decyzyjnych w państwie w wymiarze wewnętrznym i zewnętrznym.

Warunki wstępne

Wiedza	Student posiada podstawową wiedzę na temat zasad funkcjonowania państwa i administracji publicznej oraz stosunków międzynarodowych.
Umiejętności	Student potrafi w sposób jasny i logiczny przedstawić swoje stanowisko na tematy związane z funkcjonowaniem państwa w wymiarze wewnętrznym i międzynarodowym oraz rozróżnia podstawowe podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo państwa.
Kursy	Politologia, bezpieczeństwo państwa, administracja.

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01, Student dysponuje wiedzą na temat pojęcia i istoty funkcjonowania służb specjalnych w państwie oraz w środowisku międzynarodowym.	W02, W04
	W02, Student posiada pogłębioną wiedzę na temat zasad funkcjonowania, zadań i funkcji oraz wykonywanych czynności służb specjalnych oraz zagrożeń, którym służby te przeciwdziałają.	W02, W03, W04
	W03, Student zna znaczenie informacji będących w zasięgu zainteresowania służb specjalnych oraz zna możliwości wykorzystania potencjału służb wywiadu i kontrwywiadu dla zapewnienia bezpieczeństwa poszczególnych państw i międzynarodowego.	W03, W05, W06
Umiejętności	U01, Student potrafi wskazać miejsce i rolę służb specjalnych w państwie i w przestrzeni międzynarodowej oraz zidentyfikować podstawowe zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa i międzynarodowego.	U01, U02
	U02, Student potrafi zidentyfikować służby specjalne w systemie bezpieczeństwa państwa.	U01
	U03, Student rozumie i potrafi wskazać sposób postępowania z informacjami w oparciu o podstawową metodykę funkcjonowania służb wywiadu i kontrwywiadu w zakresie realizacji funkcji informacyjnej.	U01, U02, U04
Kompetencje społeczne	K01, Student potrafi identyfikować podstawowe zagrożenia związane z działalnością służb wywiadowczych podmiotów państwowych i pozapaństwowych.	K01, K02
	K02, Student jest świadomy w zakresie zagrożeń płynących ze strony obcych służb specjalnych w stosunku do pracowników administracji publicznej, organizacji międzynarodowych oraz innych podmiotów (prywatnych i pozarządowych).	K01, K02, K03
	K03, Student rozumie konieczność i podstawowe założenia zapewnienia demokratycznej kontroli cywilnej nad służbami specjalnymi.	K02, K04

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A	K	L	S	P	E			
Liczba godzin	10	10								

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykłady:

- prezentacja Power point,
- dyskusja.

Ćwiczenia:

- Przygotowanie krótkiej pracy według zasad właściwych dla prac naukowych,
- Wygłoszenie referatu,
- Dyskusja.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01	x					x		x	x	x			
W02	x					x		x	x	x			
W03	x					x		x	x	x			
U01	x					x		x	x	x			
U02	x					x		x	x	x			
U03	x					x		x	x	x			
K01	x					x		x	x	x			
K02	x					x		x	x	x			
K03	x					x		x	x	x			

Kryteria oceny

Na ocenę końcowa składają się:

- obecność i aktywność na zajęciach,
- przygotowanie i przedstawienie pracy pisemnej oraz wygłoszenie referatu.

Uwagi

Ewentualne nieobecności odrabiane są w drodze przygotowania prezentacji multimedialnej, pracy pisemnej lub odpowiedzi ustnej na temat zadany przez prowadzącego przedmiot.

Indywidualny program studiów – warunki zaliczenia ustalane indywidualnie z prowadzącym zajęcia po przedstawieniu zgody na indywidualny tok studiów.

Przepisanie oceny z kursu o tej samej nazwie (lub zbliżonej) warunkowane jest ekwiwalentną liczbą godzin, punktów ECTS, odpowiednim poziomem studiów oraz co najmniej oceną dobrą.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady:

- 1) Geneza, pojęcie i istota służb specjalnych.
- 2) Służby specjalne w systemie bezpieczeństwa państwa.
- 3) Podstawy prawne działania służb specjalnych.
- 4) Zadania służb specjalnych.
- 5) Funkcje, struktury i zadania służb specjalnych.
- 6) Rodzaje wykonywanych czynności i uprawnienia służb specjalnych.
- 7) Źródła informacji służb specjalnych.
- 8) Kontrola cywilna nad służbami specjalnymi.

Ćwiczenia:

- 1) Służby specjalne – problemy definicyjne.
- 2) Historia służb specjalnych w Polsce (dwudziestolecie międzywojenne, okres PRL, III Rzeczpospolita Polska).
- 3) Funkcje służb specjalnych w państwie.
- 4) Służby specjalne w systemie bezpieczeństwa państwa.
- 5) Cywilna kontrola nad służbami specjalnymi.
- 6) Służby specjalne w kształtowaniu bezpieczeństwa międzynarodowego.
- 7) Służby specjalne a bezpieczeństwo polityczne, militarne, ekonomiczne, kulturowe (ideologiczne), informacyjne państwa.
- 8) Najważniejsze zagrożenia, którym przeciwdziałają służby specjalne.
- 9) Tzw. operacje pozainformacyjne służb specjalnych.
- 10) Przykłady znanych operacji wywiadowczych / kontrwywiadowczych w Polsce i na świecie.
- 11) Służby specjalne wybranego państwa (np. USA, Izrael, Rosja, Niemcy, Francja, Wielka Brytania itp.).
- 12) Służby specjalne a zagrożenia hybrydowe.
- 13) Wywiad strategiczny – pojęcie i zakres.
- 14) Struktury wywiadowcze NATO.
- 15) Wspomaganie wywiadowcze sił zbrojnych Ukrainy w kontekście agresji Federacji Rosyjskiej.

Wykaz literatury podstawowej

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 z późn. zm.
- 2) Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 557 z późn. zm.
- 3) Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego, t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 81.
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1900, z późn. zm.
- 5) Swoboda P., *Wywiad i kontrwywiad w Polsce w procesie przemian systemowych (1989-2007)*, Kraków 2016.
- 6) Swoboda P., *Służby specjalne w Polsce po 1989 roku - problemy definicyjne*, [w:] Łubiński P. (red.), *Niepodległa Polska : bezpieczeństwo i polityka w latach 1918-2018*, Kraków 2018.
- 7) Zalewski S., *Służby specjalne w państwie demokratycznym*, Warszawa 2005.
- 8) Żebrowski A., *Wywiad i kontrwywiad XXI wieku*, Lublin 2010.

Wykaz literatury uzupełniającej

- 1) Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2512.
- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 742 z późn. zm..
- 3) Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra - Członka Rady Ministrów Mariusza Kamińskiego - Koordynatora Służb Specjalnych, Dz.U. 2019 poz. 2273

- 4) Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r., M. P. 1992 Nr 26, poz. 185 z późn. zm.
- 5) Bożek M., Czuryk M., Karpiuk M., Kostrubiec J., *Śłużby specjalne w strukturze władz publicznych. Zagadnienia prawnoustrojowe*, Warszawa 2014.
- 6) Denning D. E., *Wojna informacyjna i bezpieczeństwo informacyjne*, Warszawa 2002.
- 7) Herman M., *Potęga wywiadu*, Warszawa 2002.
- 8) Hughes-Wilson J., *Największe błędy wywiadów świata*, Warszawa 2002.
- 9) Faligot R., Kauffer R., *Śłużby specjalne. Historia wywiadu i kontrwywiadu na świecie*, Warszawa 2006.
- 10) Kent S., *Strategic intelligence for American World Policy*, Hamden 1965.
- 11) Kwećka R., *Informacja w walce zbrojnej*, Warszawa 2001.
- 12) Minkina M., *Sztuka wywiadu w państwie współczesnym*, Warszawa 2014.
- 13) Piasecki B., *Kontrwywiad. Atak i obrona*, Łomianki 2021.
- 14) Pepłoński A., *Kontrwywiad II Rzeczypospolitej*, Warszawa 2002.
- 15) Sagan S., *Prawo policyjne*, Katowice 1992.
- 16) Schweitzer P., *Szpiedzy wśród przyjaciół*, Warszawa 1997.
- 17) Swoboda P., *Śłużby specjalne, Wywiad, Kontrwywiad [w:] Vademecum bezpieczeństwa informacyjnego*, t. 1 i 2, Wasiuta O., Klepka R., Kraków 2019.
- 18) Swoboda P., *Minister koordynator do spraw służb specjalnych w Polsce w latach 1997-2020: cywilna kontrola czy polityczna ingerencja?*, [w:] „De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności” 2021, Vol. 7, nr 1, DOI: 10.34739/dsd.2021.01.08.
- 19) Widacki J. (red.), *Kryminalistyka*, Warszawa 1999.
- 20) Zalewski S., *Kontrola służb specjalnych w Polsce*, Warszawa 2021.
- 21) Żebrowski A., *Ewolucja polskich służb specjalnych. Wybrane obszary walki informacyjnej. (Wywiad i kontrwywiad 1989 – 2003)*, Kraków 2005.
- 22) Żebrowski A., *Walka informacyjna w asymetrycznym środowisku bezpieczeństwa międzynarodowego*, Kraków 2016.
- 23) Żebrowski A. (red.), *Rola służb specjalnych w siłach zbrojnych. Wywiad i kontrwywiad*, Kraków 1999.
- 24) Żebrowski A., *Kontrolna cywilna nad służbami specjalnymi III Rzeczypospolitej (1989–1999). Zagadnienia politologiczno-prawne*, Kraków 2001.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	10
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	20
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	-
	Przygotowanie do egzaminu	-
Ogółem bilans czasu pracy		50
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2